

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

Ul. Piotrkowska 120

90-006 Łódź

Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12

E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO/61-23/08/TD-

Łódź, dnia 28 lipca 2008 r.

DECYZJA Nr RŁO 32/2008

Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Nr 171, poz. 1206), stosownie art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 134, poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Bałuty w Łodzi będącemu organem prowadzącym Przedszkola TPD Oddział Łódź-Bałuty w Łodzi,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów bezprawne działanie Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Bałuty w Łodzi będącego organem prowadzącym Przedszkola TPD Oddział Łódź-Bałuty w Łodzi, polegające na stosowaniu we wzorcu umowy postanowienia wpisanego do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, o treści:

- „W przypadku zalegania z regulowaniem opłat opisanych w § 2 pkt 4 niniejszej umowy za okres 1 miesiąca, dyrektor przedszkola może rozwiązać niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym bez okresu wypowiedzenia, o którym mowa w §6 pkt 1”,

zamieszczonego we wzorcu umowy pn.: „Umowa”,

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje się zaniechania jej stosowania.**

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu) w ramach planowanego badania wzorców umów stosowanych przez przedsiębiorców prowadzących działalność polegającą na świadczeniu usług przedszkolnych przeprowadził postępowanie wyjaśniające, w trakcie którego uzyskał wzorec „Umowa” stosowany w obrocie z konsumentami przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Bałuty w Łodzi będące organem prowadzącym Przedszkola TPD Oddział Łódź-Bałuty w Łodzi (zwane dalej: „Przedsiębiorca”).

W wyniku analizy tego dokumentu wszczęto Postanowieniem Nr 1/61-23/08 z dnia 29 kwietnia 2008 r. postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania, przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Bałuty w Łodzi będące organem prowadzącym

Przedszkola Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddział Łódź-Bałuty w Łodzi (zwanego dalej: „Przedszkole”), praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na stosowaniu we wzorcu umowy postanowienia wpisanego do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, o treści:

„W przypadku zalegania z regulowaniem opłat opisanych w § 2 pkt 4 niniejszej umowy za okres 1 miesiąca, dyrektor przedszkola może rozwiązać niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym bez okresu wypowiedzenia, o którym mowa w §6 pkt 1”,

zamieszczonego we wzorcu umowy pn.: „Umowa”,

co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (zwana dalej również: „ustawa o okik”).

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w niniejszym postępowaniu, Przedsiębiorca stwierdził, iż postanowienie o wskazanej treści nie narusza art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o okik, a także, że jego treść nie jest tożsama z postanowieniem wpisanym do Rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone (zwanego dalej: „Rejestr”). Zdaniem Przedsiębiorcy, poddanie kontroli klauzuli umownej bez odniesienia do „Regulaminu pobierania odpłatności w Przedszkolu TPD Oddział Łódź-Bałuty” (zwany dalej również: „Regulamin”) będącego integralną częścią umowy nie oddaje w pełni charakteru prawnego spornego postanowienia. W opinii Przedsiębiorcy, nie ma również w przedmiotowej sprawie zastosowania uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), bowiem treść kwestionowanego zapisu nie mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Uzasadniając powyższe, Przedsiębiorca zauważył, iż cytowane niedozwolone postanowienie umowne – wpisane do Rejestru pod numerem 726 – zawiera bezwzględny związek przyczynowo-skutkowy, natomiast sporny zapis wzorca „Umowa” zastrzega tylko możliwość rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym. Zdaniem Przedsiębiorcy, jest to o tyle istotna różnica, że zgodnie z „Regulaminem pobierania odpłatności w Przedszkolu TPD Łódź-Bałuty” będącego integralną częścią umowy, opiekun dziecka będący stroną umowy ma możliwość skorzystania z zapisu pkt 13 Regulaminu: „Rodzice, którzy udokumentują trudną sytuację finansową, mogą indywidualnie wystąpić z podaniem o częściowe zwolnienie z odpłatności za czesne i obowiązkowe zajęcia dodatkowe – rytmika, język angielski (nie więcej niż 50%)”. Ponadto, opiekun będący stroną ma prawo zastosować przepis pkt 15 Regulaminu o treści: „W przypadkach nieuwzględnionych w niniejszym regulaminie decyduje ww. komisja” (komisję oceniającą warunki do indywidualnych zwolnień powołuje Prezydium Zarządu Przedsiębiorcy na wniosek dyrektora przedszkola) i zwrócić się o zwolnienie z odpłatności nawet w 100%. Tym samym zachowana jest zdaniem Przedsiębiorcy równość praw obu stron umowy, a kwestionowane postanowienie ma zastosowanie w przypadku, gdy opiekun będący stroną umowy uchyla się z korzystania w ww. przepisów Regulaminu. Takie uchylanie się opiekuna będącego stroną umowy należy uważać zdaniem Przedsiębiorcy za działanie sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy jednej ze stron umowy. Tym samym uznanie, iż kwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienie jest przejawem bezprawnego działania, sprawiłoby zdaniem Przedsiębiorcy, że strony umowy utraciłyby wzajemną równość praw.

Przedsiębiorca podnosi również, iż wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych pod numerem 726 postanowienie zawiera zwrot „skreślenie z listy studentów”, podczas gdy sporny zapis wzorca umowy przedszkola nie stanowi, że dziecko zostaje skreślone z listy w przedszkolu. Dziecko zostaje nadal pod opieką Przedszkola, a zakres tej opieki ustala indywidualnie komisja, o której mowa w Regulaminie. Jak stwierdził Przedsiębiorca, tym samym Przedszkole nadal świadczy usługę, mimo, że umowa została rozwiązana. Zdaniem

Przedsiębiorcy trudno dopatrywać się więc w przedmiotowej sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Jednocześnie Przedsiębiorca zadeklarował podjęcie natychmiastowego przerehabrowania spornego punktu wzorca umowy w taki sposób, aby w jasny sposób precyzował prawa przysługujące opiekunowi będącego stroną umowy, a wynikające z Regulaminu.

W piśmie z dnia 1 lipca 2008 r. (data wpływu do Urzędu) Przedsiębiorca przedstawił i udokumentował informacje o wysokości osiągniętego w 2007 r. przychodu. Jednocześnie oświadczył, iż zapis wzorca umowy dotyczący rozwiązania umowy przez dyrektora przedszkola ze skutkiem natychmiastowym w przypadku zalegania z opłatami był w istocie zapisem martwym: w 20-letniej historii działalności placówki żadne dziecko nie zostało skreślone z listy, jak również nie rozwiązano żadnej umowy z przyczyn wymienionych w kwestionowanym zapisie. Zgodnie z oświadczeniem Przedsiębiorcy, w dniu 18 czerwca 2008 r. zarząd Przedsiębiorcy dokonał zmiany wzorca umowy poprzez skreślenie kwestionowanego zapisu, w dowód czego Przedsiębiorca przedstawił nowy wzorzec umowy. Przedsiębiorca nie przedstawił dowodów na okoliczność poinformowania rodziców lub prawnych opiekunów dzieci uczęszczających do Przedszkola o zmianach w obowiązujących umowach lub na okoliczność podpisywania nowych umów zgodnie z nowym wzorcem umowy.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorca jest stowarzyszeniem działającym w oparciu o wpis do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i publicznych zakładów opieki zdrowotnej pod numerem 0000211901. Celem działania Przedsiębiorcy jest m.in. *„tworzenie społecznego ruchu na rzecz pomocy dzieciom”* oraz *„upowszechnianie prorodzinnego, środowiskowego modelu opieki, zapobieganie wychowywaniu się dziecka poza rodziną, podejmowanie działań zmierzających do poprawy pozarodzinnej (instytucjonalnej) opieki nad dzieckiem, łagodzenie skutków ubóstwa rodzin wychowujących dzieci”* (dowód: karta nr 29). W ramach działalności statutowej Przedsiębiorca prowadzi Przedszkole Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddziału Dzielnicowego Łódź-Bałuty w Łodzi, wpisane do ewidencji szkół niepublicznych prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi (dowód: karta nr 24). Zasady działania tej placówki zostały zawarte w *„Statucie Przedszkola Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddziału Dzielnicowego Łódź-Bałuty”* (dowód: karty nr 17-23 oraz 44-53), jak również *„Regulamin pobierania odpłatności w Przedszkolu TPD Oddział Łódź-Bałuty”* (dowód: kart nr 9) oraz *„Kryteria przyjęć dzieci do Przedszkola TPD”* (dowód: karta nr 16). Przedsiębiorca zawiera z konsumentami umowy o świadczenie usług w oparciu o wzorzec umowy *„Umowa”* (dowód: karta 7 oraz 54), regulujące wzajemne prawa i obowiązki przedszkola, pracowników przedszkola i konsumentów korzystających z jego usług.

Analiza wskazanych wyżej dokumentów pozwoliła na postawienie Przedsiębiorcy zarzutu naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu *„Umowa”* postanowienia, którego tożsama treść została wpisana do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone:

- § 6 ust. 2 – *„W przypadku zalegania z regulowaniem opłat opisanych w § 2 pkt 4 niniejszej umowy za okres 1 miesiąca, dyrektor przedszkola może rozwiązać niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym bez okresu wypowiedzenia, o którym mowa w §6 pkt 1”* (dowód: karta nr 7),

- co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie uznał za niedozwolone postanowienie zapis o treści: „*Nieusprawiedliwione zaleganie z uiszczeniem czesnego lub innych opłat spowoduje skreślenie z listy studentów*” (poz. 726 w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych; wyrok SOKiK z dnia 27 lutego 2006r. sygn. akt. XVII Amc 105/04).

Przychód z działalności Przedsiębiorcy wyniósł w 2007 r. 1 395 264,34 zł, z czego przychód z działalności prowadzonego przedszkola wyniósł 587 612,36 zł (dowód: karty nr 42 oraz 57-68).

Kontrolowany wzorzec umowy obowiązuje – zgodnie z oświadczeniem Przedsiębiorcy – od 1 września 2004 r. Przedsiębiorca nie przedstawił dowodów na okoliczność poinformowania rodziców lub prawnych opiekunów dzieci uczęszczających do Przedszkola o zmianach w obowiązujących umowach lub na okoliczność podpisywania nowych umów zgodnie z nowym wzorcem umowy.

Na dzień 14 maja 2008 r. Przedsiębiorca był związany 85 umowami podpisanymi z konsumentami zgodnie z zapisami kontrolowanego wzorca umowy.

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył:

Zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy o okik przesłankami zaistnienia zakazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów są:

- 1) działanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności,
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1.

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy o okik ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2007 r., Nr 155, poz. 1095), a także osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Przedsiębiorca Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Bałuty w Łodzi jest stowarzyszeniem działającym w oparciu o wpis do rejestru stowarzyszeń i jako takie prowadzi Przedszkole Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddziału Dzielnicowego Łódź-Bałuty w Łodzi, wpisane do ewidencji szkół niepublicznych. System oświaty w Polsce obejmuje – zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz.U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm) – przedszkola, które mogą być zarówno placówkami publicznymi, jak i niepublicznymi (art. 5 ust. 1 ww. ustawy). Z kolei, jak głosi preambuła do wymienionej ustawy o systemie oświaty, „*oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa*”. Świadczenie przez przedszkola edukacji w ramach systemu oświaty jest zatem usługą o charakterze użyteczności publicznej, co potwierdza również wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 5 lutego 2003 r., sygn. akt XVII Ama 36/02, w uzasadnieniu którego Sąd stwierdza m. in., iż przedmiotem działania szkoły niepublicznej są usługi o charakterze użyteczności publicznej, tj. edukacja. Status przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy o okik potwierdza również w odniesieniu do osób prawnych organizujących lub świadczących usługi

o charakterze użyteczności publicznej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2004 r., sygn. akt III SK 22/04.

Wobec powyższego należy uznać, iż Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Bałuty w Łodzi – jako osoba prawna świadcząca usługi edukacyjne o charakterze użyteczności publicznej – jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a ustawy o okik.

W związku z tym pierwsza przesłanka art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o okik została spełniona.

Ad 2.

Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych.

W niniejszej sprawie działanie Przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, należy uznać za bezprawne nie tylko ze względu na fakt zdefiniowania w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o okik określonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. O bezprawności tegoż działania przesądza również rozszerzona skuteczność wyroku w sprawie o uznanie postanowień umownych za niedozwolone, co wynika z art. 479⁴³ k.p.c. W momencie wpisania do rejestru zapisu uznanego przez sąd za niedozwolone postanowienie umowne, zapis ów staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność wyroku, klauzule spełniają funkcję podobną do przepisów prawa, zaś posługiwanie się nimi w kontaktach z konsumentami jest zakazane.

Wzorce umów stosowane przez przedsiębiorców w kontaktach z konsumentami podlegają szczególnej kontroli. Wzorzec umowy to doktrynalne określenie wszelkich jednostronnie przygotowanych z góry przed zawarciem umowy, gotowych klauzul umów w postaci warunków umów, ich wzorów, regulaminów, statutów itp. (*E. Łętowska, Prawo umów konsumenckich, C.H. Beck 2002, s. 292*).

W systemie polskiego prawa cywilnego ustawodawca przewidział instytucję abstrakcyjnej kontroli wzorców umownych, realizowanej w drodze postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie (wyroki: z dnia 29 września 2005 r., sygn. akt: VI Aca 381/05; z dnia 16 listopada 2005 r., sygn. akt VI Aca 473/05), „celem postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone jest tzw. abstrakcyjna kontrola wzorców, dokonana w oderwaniu od konkretnej umowy, zaś wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c., od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich.(...)”.

Co więcej, Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (Sygn. akt III SZP 3/06) wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określoną klauzulę za niedozwoloną w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ona wpisana do rejestru, o którym mowa w

art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych klauzul zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty klauzuli.

Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej. Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu zakwestionował jeden zapis zamieszczony w wykorzystywanym przez przedsiębiorcę wzorcu „Umowa” z uwagi na jego tożsamość z klauzulą wpisaną do Rejestru.

W ocenie Prezesa Urzędu, zapis § 6 ust. 2 wzorca pn. „Umowa” o treści: *„W przypadku zalegania z regulowaniem opłat opisanych w § 2 pkt 4 niniejszej umowy za okres 1 miesiąca, dyrektor przedszkola może rozwiązać niniejszą umowę ze skutkiem natychmiastowym bez okresu wypowiedzenia, o którym mowa w §6 pkt 1”* jest tożsamy z zapisem uznanym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 lutego 2006r. sygn. akt. XVII Amc 105/04 za zakazany w obrocie z konsumentami, o treści: *„Niesprawiedliwione zaleganie z uiszczeniem czesnego lub innych opłat spowoduje skreślenie z listy studentów”* i wpisanym do Rejestru z dniem 29 maja 2006 r. pod numerem 726.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: „SOKiK”) stwierdził, że zapis wpisany do rejestru klauzul zakazanych narusza dobre obyczaje i rażąco naruszają interesy konsumentów tj. art. 385¹ kc.

Art. 385¹ § 1 kodeksu cywilnego stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Konsument jako słabsza strona stosunku prawnego stając wobec przedsiębiorcy – profesjonalisty podlega szczególnej ochronie. W szczególności naruszają w sposób rażący interesy konsumentów działania przedsiębiorcy sprzeczne z przepisami prawa. Art. 491 § 1 kc stanowi, że gdy jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania zobowiązania z zaznaczeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Choć powyższy przepis posiada charakter dyspozytywny, tzn. zależny od woli stron, to jednak zdaniem SOKiK, jego treść jest powszechnie stosowana w obrocie gospodarczym i stanowi jeden z jego dobrych obyczajów. Powyższe potwierdza również choćby wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 stycznia 2000 r. (sygn. akt IAca 817/99), w którym sąd orzekł, iż *„sama zwłoka w spełnieniu świadczenia nie daje podstaw do odstąpienia od umowy w świetle art. 491 § 1 kc, który warunkuje jego skuteczność od wyznaczenia drugiej stronie odpowiedniego, dodatkowego terminu”*. Zauważyć należy ponadto, że w przypadku rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym mamy w przedmiotowej sprawie do czynienia z nierównością stron kontraktu – analogicznej możliwości nie posiada konsument. Wzorzec „Umowy” określa w § 6 pkt 1, iż *„Umowa może zostać rozwiązana przez każdą ze stron z dwutygodniowym pisemnym wypowiedzeniem, ze skutkiem obowiązującym ostatniego dnia miesiąca ”*.

Z uwagi na powyższe Prezes Urzędu uznał, że jakkolwiek porównywane zapisy nie są

literalnie identyczne to jednak wywierają identyczny skutek dla konsumenta i dlatego uznać należy, że zapisy te są tożsame. Zarówno zapis stosowany przez Przedsiębiorcę, jak i zapis uznany przez SOKiK za niedozwolone postanowienie umowne jest tożsame w skutkach, bowiem przyznaje jednej stronie umowy prawo do rozwiązania umowy bez wezwania dłużnika do spełnienia ciążącego na nim obowiązku zgodnie z regulacjami zawartymi w kodeksie cywilnym.

Uwzględniając powyższe należy uznać, iż kwestionowany zapis wzorca „Umowa” stosowanego przez Przedsiębiorcę mieści się zarówno w „hipotezie”, jak i „sankcji” wymienionej klauzuli wpisanej do Rejestru. Tym samym udowodniono, iż spełniona została przesłanka bezprawności działania przedsiębiorcy, polegającego na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Należy przy tym podkreślić, iż Prezes Urzędu nie podziela argumentacji Przedsiębiorcy przedstawionej w piśmie będącym ustosunkowaniem się Przedsiębiorcy do postawionego zarzutu. W szczególności nie można się zgodzić z argumentacją Przedsiębiorcy zmierzającą do udowodnienia, iż kwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienie oraz niedozwolone postanowienie umowne wpisane do Rejestru pod numerem 726 nie są tożsame w skutkach. Przedsiębiorca podniósł, iż sporny przepis §6 pkt 2 wzorca umowy ma charakter dyspozytywny w odróżnieniu od bezwzględnego charakteru sankcji w cytowanym postanowieniu niedozwolonym. Z punktu widzenia trybu niniejszego postępowania, przedmiotem oceny Prezesa Urzędu jest wyłącznie zakres praw i obowiązków stron umowy określonych w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym. W opinii Prezesa Urzędu, niezależnie więc od tego, czy zapis mówi o „możliwości natychmiastowego rozwiązania umowy” czy też „natychmiastowym rozwiązaniu umowy” w przypadku zalegania z regulowaniem opłat, przedsiębiorca wprowadzający zapis do wzorca umowy daje sobie prawo do natychmiastowego rozwiązania umowy bez wezwania dłużnika do spełnienia ciążącego na nim obowiązku uregulowania należności. Co więcej w przedmiotowej sprawie nie ograniczają w żaden sposób tego prawa zapisy „Regulaminu pobierania odpłatności w Przedszkolu TPD Łódź-Bałuty” wskazane przed Przedsiębiorcę, a nadające konsumentom prawo do ubiegania się w określonych okolicznościach o częściowe zwolnienie z odpłatności za świadczone usługi.

Odnosząc się natomiast do argumentacji Przedsiębiorcy, wskazującej na okoliczności świadczenia przez Przedszkole opieki nad dzieckiem nawet po rozwiązaniu umowy z jego prawnym opiekunem, należy podkreślić, iż przedmiotowa sprawa oderwana jest od bezpośredniego związku z jakimkolwiek konkretnym zdarzeniem gospodarczym związanym z realizacją kwestionowanego postanowienia, a mającym miejsce w przeszłości działalności Przedsiębiorcy, czy też mogącym mieć miejsce w przyszłości jego działalności. Okoliczności wskazane przez Przedsiębiorcę nie mają odzwierciedlenia w przepisach umowy, Regulaminu bądź Statutu Przedszkola Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddziału Dzielnicowego Łódź-Bałuty.

Ad 3.

Trzecia z wymienionych wyżej przesłanek jest spełniona, gdy dane działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów, jako zbiorowości, gdyż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni interesy nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zidentyfikować. Z takim przypadkiem mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Działanie przedsiębiorcy prowadzącego prywatne przedszkole godzi w interesy ogółu obecnie korzystających z jego usług konsumentów, ale także każdego potencjalnego konsumenta, który zdecyduje się zawrzeć z tym przedsiębiorcą umowę o korzystanie z usług przedszkola w oparciu o wzorzec umowy zawierający kwestionowane postanowienie. Naruszane przy tym

interesy konsumentów nie mają jednostkowego charakteru, ale są wspólne dla z góry nieustalonej zbiorowości konsumentów. Należy zatem stwierdzić, iż spełniona została druga z przesłanek uznania działania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W związku ze spełnieniem wszystkich wyżej wymienionych przesłanek należało uznać, iż działanie przedsiębiorcy stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wymienioną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o okik.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w sentencji.

Prezes Urzędu odstąpił od nałożenia kary na Przedsiębiorcę. Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o okik, Prezes Urzędu może nałożyć, w drodze decyzji, na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy o okik.

Odstępując od nałożenia kary, Prezes Urzędu wziął pod uwagę przede wszystkim fakt, iż Przedsiębiorca zdecydował się ostatecznie podjąć działania zmierzające do zaniechania stosowania zarzucanej praktyki, czego przejawem jest wykreślenie kwestionowanego postanowienia z nowego wzorca umowy. Należy zważyć przy tym, iż postępowanie nie zostało wszczęte w następstwie skarg konsumenckich, co może świadczyć o ograniczonym zakresie rzeczywistych negatywnych skutków wywołanych przez działania Przedsiębiorcy, naruszenie przepisów ustawy o okik miało zaś miejsce po raz pierwszy. Ważną okolicznością w niniejszej sprawie jest również fakt, iż Przedsiębiorca umożliwia rodzicom i opiekunom będącym stroną umowy ubieganie się o obniżenie opłat za usługi przedszkola w przypadkach uzasadnionych trudną sytuacją finansową. Jak stwierdzono w przesłanej Prezesowi Urzędu dokumentacji z wizytacji Przedszkola przez pracowników Kuratorium Oświaty w Łodzi, w roku szkolnym 2006/2007 rodzice jedenaściorga dzieci uczęszczających do Przedszkola zostali częściowo zwolnieni z opłat czesnego, natomiast siedmiorga dzieci – całkowicie. Ponadto Przedsiębiorca wspomaga dzieci pomocą materialną w innej formie.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o okik w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Łodzi.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów

Dyrektor Delegatury

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje:
TPD Oddział Dzielnicowy
Łódź-Bałuty
ul. Hipoteczna 3/5
91-334 Łódź